

MARIEDAL Backstuga under Dala, FoF

168

MARIEDAL (Marielund, Lise Majas) Backstuga Dala

Nämnes första gången 1861. Fick namn efter första invånaren. Stugan låg 10 m nordväst om det vägsäl, som är 300 m söder om Lunden på gamla Värnamo-vägen. Stugan var 9 . 5 m. I köket fanns en lucka ner till en liten källare. Spisen låg mitt i huset på norrsidan. Stugan var omgiven av gårdsgård, men när Isak Johansson gärde om 1904, rätades gårdsgården, för då var huset borta.

Lisa Maja Andersdotter, född 6/4 1809 i Kvighult i Svenarums sn och död 14/11 1891 på Mariedal.

1861 fanns hon på backstugan utan någon anteckning om varifrån hon kommit. Hon hade, såvitt jag kunnat finna, ingen anknytning till Dala. Hon hade fått 2 barn utan äktenskap. Lisa Maja anlätades redan från början som jordegumma (barnmorska). Dessutom sålde hon kaffe och brännvin till "färabönnerna", när de åkte vägen eller skulle till kyrkan. "Hon höll på att konkurrera ut gästgivaren i Moboda", enligt vad många har berättat.

Emma Petersdotter, född 6/4 1860 i Hjälmseryds prästgård

1882 från Vrigstads sn. 1892 till fattigstugan, där hon avled. Hon hade slö fattningsförmåga. Emma var dotter till Anna Elg, född i Dala. Det var möjligen därför, som hon flyttade in i denna stuga.

Sedan Emma tagits in på fattigstugan, revs Mariedal. Mycket tydliga rester av husgrunden är synliga ännu.

Mariedal under Dala

Torpet var byggt vid Värnamovägen i Dala rote. Andra sidan vägen tillhörde Moboda. Torpet var 9 x 5 meter och hade källare under köket. Omnämns första gången 1861. Kom att kallas både Mariedal, Marielund och Lisa Majas.

Boende:

Lisa Maja Andersdotter, född 1809-04-06 i Qvighult, Svenarums socken.

Lisa Maja var tredje barnet i en familj på fyra barn. Föräldrarna Anders Johansson och Stina Jaensdotter var jordbrukare i Qvighult, Svenarums socken. De flyttade därifrån och vart de tog vägen har inte hittats i kyrkböckerna.

Lisa Maja var skriven på Norra Moboda 1858-60.

1861 fanns hon på torpet Mariedal under Dala i Nydala socken. Hon var då 52 år och det skrevs i kyrkoboken att hon haft två barn, oäkta. Barnen fanns inte med henne i torpet. Hon var ogift och bodde ensam i torpet. Lisa Maja var barnmorska men också försäljare av brännvin och kaffe. Torpet låg ju vid landsvägen mellan Värnamo och Vrigstad och därför var handeln omfattande. Enligt hörsägen konkurrerade hon nästan ut gästgivaren i Moboda med sin försäljning.

1882 när Lisa Maja var 73 år gammal flyttade en yngre kvinna in till henne.

Emma Petersdotter, född 1860-04-06 i Hjälmseryds socken.

Emma beskrevs ha slö fattningsförmåga. Hon var dotter till Anna Elg som var född i Dala. Anna var gift med Peter Magnus Israelsson, född i Sandvik, och de arrenderade flera olika gårdar i länet. De hade 6 barn och dottern Emma var född i Hjälmseryds Prästgård som hennes far arrenderade några år. Från 1862 bodde de i Horveryd Backegård, Vrigstad socken. Modern Anna avled 1866 och Emma följde med fadern till Vallsjö socken. Att Emma sedan fick flytta till Lisa Maja berodde troligen på att modern var från Dala.

Lisa Maja dog 1891-11-14, 82 år gammal och strax efteråt flyttades Emma till fattigstugan i Nydala.

Efter Emmas avflyttning bodde det inte någon kvar i torpet. Det revs strax efteråt. Längre har man kunnat se var huset låg eftersom det var beläget så nära vägkanten (gamla Värnamo-Vrigstadvägen), men idag finns bara ett röse kvar efter stugan.



Platsen för torpet Mariedal är idag bara ett "röse". Bilden tagen vid torpinventeringen 2018.

Foto: Doris Fransson

/Sammanställt ur Henry Renshults böcker Folk & Fornt samt kyrkoböcker

av Doris Fransson